

GEZİCİ ORMAN İŞÇİLERİNİN ÇALIŞMA ŞARTLARI VE KARŞILAŞTIKLARI İŞ PROBLEMLERİNİN ÖLÇEĞİ; İNEGÖL ÖRNEĞİ

Serap PALAZ*

Kemal YILDIZ**

Öz

Ormanlık alanlarda çalışan işçiler ve aileleri eğitim, barınma, güvenlik, ulaşım, sağlık, sosyal güvenlik, yetersiz sosyal ilişki ve düşük kazanç gibi konularda ciddi sorunlar yaşamaktadırlar. İlgili literatür incelendiğinde “tahtacı” olarak da bilenen mevsimlik çalışan gezici orman işlerine yönelik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu araştırmanın amacı ampirik bir çalışma ile gezici orman işçilerinin iş problemlerini ölçeklendirmektir. Gezici gruplar halinde çalışan orman işçilerinin yaşam ve çalışma şartları, karşılaştıkları sorunlar ve iş kazaları hakkındaki görüşlerini tespit etmek üzere bir anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma ile hem bu işçilerin çalışma koşullarının ne olduğunun daha iyi kavranması hem de yaşadıkları problemlerin boyutunun ortaya konulması hedeflenmektedir. Araştırmanın birinci hipotezi gezici orman işçilerinin oldukça problemlili şartlarda çalıştıklarıdır. Bir diğer hipotezimiz ise bu işçilerin iş problemlerinin fiziki ve sosyo-ekonomik olarak iki grup olarak sınıflanacağıdır. Ayrıca Türkiye’de ormanlık alanlarda oldukça zorlu şartlarda çocuk, kadın ve erkek ailece geçimlerini sağlamaya çalışan bu kesimi görünür kılmak ve onların çalışma şartları ve sorunlarının iyileştirilmesi için farkındalık yaratılması için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gezici orman işçileri, çalışma koşulları, çalışma yaşamında karşılaşılan sorunlar, tahtacı, orman.

WORKING CONDITIONS OF MOBILE FOREST WORKERS AND THEIR SCALE OF BUSINESS PROBLEMS; A CASE STUDY OF İNEGÖL

Abstract

Mobile forest workers and their families living in forest areas are experiencing serious problems such as education, housing, security, transportation, health, social security, poor social relations and low earnings. When the related literature is examined, it is seen that the studies on seasonal mobile forest workers also known as "tahtacı" are very limited. The purpose of this research is to scale the business problems of mobile forest workers with an empirical study. For this purpose a survey was conducted to determine the living and working conditions of temporary forest workers and their view of occupational accidents. The first hypothesis of the study is that mobile forest workers are working on very problematic conditions. Another hypothesis is that the work problems of these workers will be classified into two groups, physical and socio-economic. This present study aims to make visible of these workers and create awareness for their working and living conditions and problems.

Keywords: Mobile forest workers, working conditions, working problems of mobile forest workers, tahtacı, forest.

Giriş

Türkiye’deki ormanlık alan 1972’de 20,2 milyon iken, 2015 yılında bu alan 22,3 milyon hektara yükselmiştir (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2015:1). Bu araştırmanın sonucundaki bulguların da gösterdiği gibi bu sektörde kayıt dışı istihdamın yüksek olması, tam olarak kaç orman işçisinin bulunduğu tespitini imkânsız kılmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2016 yılı Temmuz ayı verilerine göre avcılık, balıkçılık, tarım

* Prof. Dr., Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, İİBF, spalaz@bandirma.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, İİBF, kyildiz@bandirma.edu.tr

ve ormancılık işkolunda çalışan sayısı 149.129'dur ve bunların yalnızca 36.386'sı sendikalıdır (ÇSGB, 2016:1). Tabii ki bu sayı kayıtlı işçileri ifade etmekte, gerçek rakamın bunun çok üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Hem kayıt dışılığın yüksek olması hem de açık ve zorlu arazi şartlarında çalışma gerektirmesi orman işçilerinin problemlerini oldukça artırmaktadır. Tarım ve orman işçileri ilgili yasal düzenlemelerin yetersiz oluşu da ayrı bir olumsuzluk olarak karşımıza çıkmaktadır (Öz & Bulut, 2013:94).

Ormanlık alanlarda çalışan işçiler ve aileleri eğitim, barınma, güvenlik, ulaşım, sağlık, sosyal güvenlik, yetersiz sosyal ilişki ve düşük kazanç gibi konularda ciddi sorunlar yaşamaktadırlar (Acar & Şentürk, 2014:37; Gökbayrak, 2005:14; Menemencioglu, 2012:72). İlgili yazın incelendiğinde “tahtacı” olarak da bilenen mevsimlik çalışan gezici orman işlerine yönelik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu araştırma ile sınırlı sayıda çalışılan bu alanda ampirik bir çalışma ile literatüre katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Gezici gruplar halinde çalışan orman işçilerinin yaşam ve çalışma şartları, karşılaştıkları sorunlar ve iş kazaları hakkında görüşlerini tespit üzere bir anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma ile hem bu işçilerin çalışma koşullarının ne olduğunun daha iyi kavranması hem de yaşadıkları problemlerin boyutunun ortaya konulması hedeflenmektedir. Ayrıca Türkiye’de ormanlık alanlarda oldukça zorlu şartlarda çocuk, kadın ve erkek ailece geçimlerini sağlamaya çalışan bu kesimi görünür kılmak ve onların çalışma şartları ve sorunlarının iyileştirilmesi için farkındalık yaratılması için önerilerde bulunulacaktır.

Orman ve Orman İşçileri

31/08/1956 Tarihli 6831 Sayılı Orman Kanunu’nda ormanın tanımı “Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır” şeklinde yapılmıştır. Ormancılıkta ise orman terimi üretim yapılan yer olarak algılanmaktadır. Ormanlık alanlar oksijen kaynağı olması, çeşitli hayvan ve organizmalara yaşam yeri olması, erozyonu önleme, iklimlere etkisi ve su havzası olması gibi hayati fonksiyonlara sahip olmasının yanı sıra tarımsal ve endüstriyel üretim için önemli birer kaynaktır. İnsanlar ürettikleri ürünlerde ormandan elde ettikleri birçok nesneyi kullanmaktadırlar (Sevgi, 2013:60). Başta mobilya, dekorasyon, kağıt ve inşaat sektöründe ormandan elde edilen ürünler çokça kullanılmaktadır. Hangi işlerin orman işi sayıldığı 2008 tarihli Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik’te sayılmıştır. Söz konusu yönetmelikte orman işi “Ormanların korunması, planlanması (amenajman), yetiştirilmesi, işletilmesi, sınırlandırılması çalışmaları, yangınla mücadele çalışmaları, bunlara ait alt yapı çalışmaları ile etüt proje, ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon, orman içi mera ıslahı, aşılama, tohum ve ağaç ıslahı, tohum toplama, fidan üretimi, tohumlukların tesisi, ormancılık araştırma çalışmaları ile av yaban hayatı çalışmaları, milli park, orman içi dinlenme yerleri ve kent ormanlarının kurulması, bakımı, geliştirilmesi ve korunması işleri “ şeklinde tanımlanmıştır.

Orman Kanunu’nun 40’inci Maddesi’nde “Devlet ormanlarında ağaçlama, bakım, imar, yol yapımı, kesme, toplama, taşıma, imal gibi orman işleri; işyerinin ve işyerinde çalışacakların hangi mülki hudut ve orman teşkilatı hudutları içerisinde kaldığına

bakılmaksızın, öncelikle işyerinde veya civarındaki orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine ve işyerindeki köylülere veya işyeri civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere, işyerine olan mesafeleri ile iş güçleri dikkate alınarak gördürülür. Yapılacak işe yukarıda belirtilen kooperatiflerin ve köylülerin iş güçlerinin yeterli bulunmaması veya işe ehil olmamaları veya aşırı fiyat istemeleri veya işin dağıtımını veya yapılması ile ilgili konularda çözülmesi mümkün olmayan ihtilaflar çıkarmaları gibi hallerde, bu işler; işyerine civar olmayan orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya köylülere yaptırılabilmesi gibi taahhüt yolu ile de yaptırılabilir” denilmektedir. Kanun maddesi çerçevesinde yöre dışından insanların çalışmasına ihtiyaç duyulmakta ve gezici orman işçilerinin çalıştırılması söz konusu olmaktadır.

Gerek ormanlık alanlarda yapılan işler gerekse de buralardan elde edilen ürünlerin geniş bir sektör yelpazesinde kullanılıyor oluşu ormanda yapılan işlerin önem derecesini göstermektedir.

Yukarıda açıklanan orman işlerini yapan, ormanlık alanlarda tarımsal ve endüstriyel üretim amaçları ile yapılan bu işlerde istihdam edilen kişiler de orman işçisi olarak tanımlanabilir. Zaten İş Kanunu da orman işlerinin yapıldığı işyerleri veya işletmeler diyerek dolaylı da olsa kimlerin orman işçisi tanımına girdiğini belirtmiştir.

Orman İşçilerinin Çalışma Koşulları ve Karşılaştıkları Sorunlar

4857 Sayılı İş Kanunu 4. maddesinin (b) bendinde 50’den az işçi çalıştırılan (50 dâhil) tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde İş Kanunu’nun uygulanmayacağını belirtmektedir. Bu da 51 ve üzeri işçi çalıştırılan bir orman işyeri/işletmesinde İş Kanunu’nun hükümlerinin uygulanabileceği, 50 ve daha az işçi çalıştırılan bir orman işyeri/işletmesinde ise ancak Borçlar Kanunu’nun hükümlerinin uygulanabileceği anlamına gelmektedir. Yani makalenin konusu olan orman işçileri 51 ve üzeri çalışan olan bir işyeri/işletme işçisi değilse daha en başından işçiyi koruma ilkesi çerçevesinde ortaya konmuş olan yazılı sözleşme, fesih bildirimleri ve fesih hakları, izinler, ücreti garantiye alan tedbirler, azami çalışma süreleri vs. gibi İş Kanunu hükümlerinden faydalanamamaktadır. Hatırı sayılır oranda işverenin İş Kanunu kapsamındaki işyerlerinde bile işçiyi koruyucu bu hükümleri uygulamadıklarını göz önünde bulundurulduğunda koruyucu bu hükümlerden mahrum olan orman işçilerinin durumunu tahmin etmek pek te zor olmamaktadır. 50 ve daha az işçi çalıştırılan orman işçilerini de koruyucu kanuni düzenlemeler yapıncaya kadar mevzuata bağlılığı oldukça zayıf olan orman kooperatifleri ve şirketleri üzerinde olağandan daha güçlü bir denetim yapılması gerekmektedir (Tsioras, 2015:29).

ABD’nin Oregon ve Alabama Eyaletlerinde yapılan araştırmalarda da geçici orman işçilerinin birçoğunun önceden iş deneyimi olmadığını veya sosyal ağlara ulaşamadığını, yüklenicilerine olan minnet duygularından ve işi kaybetme korkularından dolayı şikâyete yanaşmadıklarını ve genellikle temel haklarının bile farkında olmadıklarını tespit etmişlerdir (Sarathy & Casanova, 2008:95).

Türkiye’de Osmanlı döneminden beri “tahtacı” olarak anılan orman işçilerinde ataerkil bir yapılanma söz konusudur. Barınma yeri olan çadırlarda anne, çocuklar, dede, nine hep beraber yaşarlar. Kadınlar ve erkekler beraberce orman işlerinde çalışırlar (Bulut & Bal, 2015:82, 95). Tahtacı toplumunun yaşamına ışık tutan 1977 yılında Süha Arın tarafından Antalya’nın Elmalı ilçesinde TRT için çekilen “Tahtacı Fatma” belgeselinde de tahtacıların yaşam mücadelesi ve karşılaştıkları sorunlar tüm çarpıcı gerçekliğiyle gün yüzüne çıkarılmıştır (Arın, 1977). Bu ailelerde çocuklar 7-8 yaşlarından itibaren odun budama, tomruk soyma, odun toplama ve taşıma gibi işleri de yaparlar. Hem şehirlerin uzak oluşundan dolayı ulaşım problemleri hem çocukların da aileleri ile birlikte sık sık göç etmek zorunda kalmasından dolayı okula adaptasyonu sorunu bu çocukların eğitimini zorlaştırmaktadır. Okula giden bu çocukların gidiş gelişinin kontrolü ve hazırlık bakım işleri anne baba çalıştığından dolayı doğal olarak dede ve nineye düşmektedir. Okulların tatil olduğu dönemlerde bu çocuklar yine yukarıda sayılan işleri yapmaya devam etmektedirler. Bu işleri yapmayan çocuklar ise yemek yapma, kardeşe bakma gibi ev işlerinde çalışmaktadırlar. Bütün bu olumsuzlukların çocuğun kronik bir takım sağlık problemleri yaşamasına da sebep olacağı açıktır.

1999 Yılında Artvin/Şavşat-Susuz Fidanlığında orman işçilerine yönelik yapılan bir araştırmada; orman işçilerinin psikolojik rahatsızlıklar, halsizlik-yorgunluk, diş çürüklüğü gibi çeşitli türlerde sağlık sorunlarının olduğu, bu sağlık sorunlarının ileri yaşlarda arttığı tespit edilmiştir. Çeşitli bu sağlık sorunları yanında bu işçilerin ekonomik sorunlarının da olduğu görülmüştür (Acar & Şentürk, 2014:35). Orman işçilerinin genellikle ilkbahar ve yaz aylarında farklı bölgelerde çalıştığı bilinen bir olgudur. Bu işçiler, beslenme, barınma, eğitim ve ulaşım gibi temel ihtiyaçlarında dahi çeşitli sıkıntılar çekmektedirler. Orman işçiliği eğitim ve tecrübeye dayalı yeteneklerle sürdürülebilen bir iştir. Yine çalışılacak alanların uzaklığı uzun süreli yürümelere sebep olmakta, bu durum işçiyi yormakta ve verimini düşürmektedir. Barınma yerleri de sağlık ve güvenlik açısından yeterli değildir. Düşük ücret, sosyal yaşamdan uzak olma, dengesiz beslenme, yetersiz ilkyardım, bayat yiyecek yeme, iletişim araçlarının yetersizliği gibi durumlar akla ilk gelen olumsuzluklardır (Acar & Şentürk, 2014:28).

Gökbayrak (2005:14) tarafından orman işçiliğinin risk faktörleri fiziksel, kimyasal, biyolojik ve psiko-sosyal olmak üzere dört grupta sınıflandırılmıştır:

Fiziksel risk faktörleri: Aşırı sıcak ve soğuk havada çalışmanın vücut üzerinde yarattığı çeşitli olumsuz etkiler, iklim kaynaklı yaralanma ve ölümler gibi risk faktörleri, duyu bozuklukları, beyaz parmak hastalığı-Raynoud, kol kaslarında güç kaybı, eklem zedelenmeleri, dolaşım bozuklukları gibi gürültü ve titreşimden kaynaklı risk faktörleri, tozlara yoğun bir biçimde maruz kalma sonucu oluşan çeşitli üst solunum ve akciğer rahatsızlıkları gibi toz kaynaklı risk faktörleri, kas zedelenmeleri, sırt ve omuz ağrıları gibi ağır yük kaldırmadan kaynaklı risk faktörleridir.

Kimyasal risk faktörleri: Benzen, toluen, hidrokarbon gibi kimyasallara maruz kalma sonucu oluşan çeşitli zehirlenmeler, cilt sorunları, aşırı sinirlilik, yangın riski gibi taşınabilir makinaların yakıt ve yağlarının risk faktörleri, özellikle bu maddeleri kullanan

kadınlar ve çevrede bulunan çocuklar için zehirlenme riskleri gibi böcek ve çeşitli zararlılar ile mücadele ilaçları risk faktörleridir.

Biyolojik risk faktörleri: Hayvan ve bitkilerden geçen çeşitli enfeksiyon ve hastalıklar, zehirli böcek ve arı sokmaları, hayvan saldırılarına maruz kalma, çeşitli bitki ve polenlerden kaynaklı alerjiler risk faktörleridir.

Psiko-sosyal risk faktörleri: Düşük statülü ve güvencesiz iş ortamından ve sosyal ortandan izole olmuş kamplarda çalışma ve monotonluktan kaynaklı stres ve strese bağlı rahatsızlıklar, kamplarda kötü barınma koşulları altında sağlıklı yaşama, yetersiz beslenme ve temiz su olmamasından kaynaklı çeşitli sağlık sorunları risk faktörleridir (Gökbayrak, 2005:14).

Orman işlerinin hemen hemen hepsi 18.04.2014 Tarih ve 28976 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ eki işyeri tehlike sınıfları listesinde tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden sayılmıştır.

Devletin orman işçilerinin sorunlarına ilgisizliği, özellikle de düşük gelirle ilgili baskı unsurları bu sektördeki işçi sayısını düşürmektedir (Tsioras, 2010:118). Yine 1980’lerden beri devam eden kırsal nüfusun azalmasına paralel olarak orman köylerinin nüfusları da azalmaktadır (Alkan, 2014:76). Bu da ülkenin kalkınması açısından son derece önemli olan bu mesleğin geleceğini tehlikeye sokmaktadır.

Orman işçiliğinin yüksek enerji gerektirmesi, iş yoğunluğu, ağır yükleri kaldırma, vücudun zorlanması, aşırı sıcak ve soğuk, nem, rüzgâr, yağış, titreşim, toz, kimyasal maddeler, zorlu doğa koşulları vb. olumsuz etkilere açık olması sinir, solunum, dolaşım ve diğer sistemlere zarar vermesi ile sonuçlanmakta, işin gereği iş kazalarının oranı oldukça yüksek gerçekleşmektedir (Menemencioğlu, 2006:4).

Ülkemizdeki ormanlık alanlarının yoğun olduğu yerler genellikle dağlık ve engebeli yerlerdir. Yine ülkenin konumu, bitki örtüsü ve iklimi sebebiyle orman yangınları en başta gelen doğal afetlerdendir ve orman işçilerini doğrudan etkilemektedir (Bilici, 2009:85). Yabani hayvan saldırılarına karşı, tehlikeli ve çok tehlikeli işler ve iş kazaları ile ilgili eğitimlerin yetersizliği de tehlikenin boyutunu artırmaktadır. Gerçekten de verimlilik ve etkinlik, sağlık, güvenlik ve iyi bir eğitim gerektirir (Tsioras, 2010:118). Bütün bu olumsuzluklarla birlikte ücretlerin de düşük olması orman işçilerinin yarısının işinden memnun olmamaları sonucunu doğurmuştur (Gümüş & Türk, 2012:26)

Araştırma Metodu ve Materyal

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında daha önceki benzer çalışmalarının verilerinden yararlanılmıştır (Bulut & Bal, 2015; Menemencioğlu, 2012). Aynı zamanda Fakültemiz öğrencilerinden kendi ailesi de gezici orman işçisi (tahtacı) olarak çalışan Zerrin Doğan’ın görüş ve deneyimleri de

dikkate alınmıştır. Anketlerin uygulanması ise yine Zerrin Doğan tarafından Şubat/2015-Mayıs/2015 ayları arasında gerçekleştirilmiştir¹.

Ankete katılanlar konu hakkında genel olarak bilgilendirilmiş ve gönüllü olarak katılımları talep edilmiştir. Anketler yüz yüze, sakin bir ortamda katılımcıların birbirinin cevaplarını denetleyemeyeceği bir düzen sağlanarak Bursa İnegöl Bölgesi'ndeki ormanlık alanlarda çalışan toplam 54 kişiye uygulanmıştır. Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmada elde edilen veriler aritmetik ortalama ve frekans dağılımları ile analiz edilmiştir.

Orman işlerinde çalışanlara yönelik yapmış olduğumuz anket formu 3 bölümden oluşmuştur; ilk bölümde orman işçilerinin cinsiyet, yaş, eğitim, medeni durum, hane halkı sayısı gibi demografik durumlarını ölçmeye yarayan sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde, aylık kazanç, sosyal güvence, haftalık çalışma saati ve sendika üyeliği gibi gelir ve istihdam durumlarını ölçen sorular sorulmuştur. Üçüncü bölümde, katılımcılardan gezici orman işlerinde çalışmanın zorluklarına yönelik verilen ifadelere katılıp katılmadıkları likert ölçek kullanılarak cevaplamaları istenmiştir. Ayrıca, anket formunda üç adet açık uçlu soru soru bulunmaktadır. Bu sorularla orman işçilerine kendi ifadeleri ile çalışma koşulları hakkında bilgi vermeleri ve karşılaştıkları iş kazalarının nedenleri ve önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin görüşlerini kendi ifadeleri ile belirtmeleri istenmiştir. Açık uçlu sorular katılımcıların üçte ikisi tarafından açık ve içtenlikle cevaplanmıştır.

Araştırmanın veri değerlendirme işlemi betimleyici (deskriptif) frekans analizi yöntemi, faktör analizi yöntemi ile SPSS Version 23 (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Bulguları ve Tartışma

Araştırmanın birinci bölümünde katılımcıların demografik ve sosyal özelliklerini belirlemek üzere toplanan verilerle Tablo 1 oluşturulmuştur. Tablo 1'de görüldüğü gibi ankete katılanların, %40,7'si erkek %59,3'ü kadın, dörtte üçü evli, (%74,1), ve katılımcıların çoğunluğu ilkökul ve ortaokul mezunudur. Gezici orman işçileri arasında lise mezunlarının oranı %11,1, üniversite eğitimine sahip olanların oranı ise yaklaşık %13,0 olarak tespit edilmiştir. Anket uygulamasına katılanların yaş grubu incelendiğinde 15-24 yaş arası gençlerin ve 50 ve üstü yaşa sahip olanların orman işlerinde yoğun olarak çalıştığı dikkat çekmektedir. Bu oranlar orman işlerinde ailece çalışmaktan kaynaklanan çocuk ve yaşlı çalışmanın oldukça yaygın ve olağan olduğunu gösteren bir duruma işaret etmektedir. Sahip olunan çocuk sayısına bakıldığında; %20,4'nün 1 çocuk, %14,8'inin 2 çocuk ve %16,8'nin 3 ve üstü çocuğu olduğu görülmektedir. Adana'dan, Bursa İnegöl Bölgesine ormanlık alanlarda çalışmak üzere gelen katılımcıların %20'si büyük şehirde, %50'si şehirde ve yaklaşık %30'u ilçe, kasaba ve köy gibi yerlerde ikamet ettiklerini belirtmişlerdir.

¹ Mülakat ve Anketlere dayalı çalışmalarda kişisel bilgilerin istenmemesi/açıklanmaması esas olmakla birlikte, söz konusu çalışmada anketleri uygulayan Zerrin Doğan kimlik bilgilerinin açıklanması kendisi tercih etmiştir. Katkılarından dolayı kendisine teşekkür ederiz.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Eğitim Durumu	Frekans	%	Yaş Grubu	Frekans	%
Okuma yazma bilmiyor	4	7,4	15-24	11	20,4
Okuma yazma biliyor ama okul bitirmedi	5	9,3	25-29	8	14,8
İlkokul mezunu	15	27,8	30-34	5	9,3
Ortaokul mezunu	17	31,5	35-39	3	5,6
Lise mezunu	6	11,1	40-44	5	9,3
Üniversite mezunu	7	13,0	45-49	5	9,3
Toplam	54	100	50-54	8	14,8
Medeni Durum	Frekans	%	Yaşadığınız yer	Frekans	%
Evli	40	74,1	55-59	5	9,3
Bekâr	11	20,4	60-64	2	3,7
Eşi ölmüş	3	5,6	65+	2	3,7
Toplam	54	100	Toplam	54	100
Hanede kaç kişi yaşıyor	Frekans	%	Yaşadığınız yer	Frekans	%
2	11	20,4	Büyükşehir	11	20,4
3	8	14,8	Şehir	27	50,0
4	18	33,3	İlçe	12	22,2
5+	17	31,5	Kasaba	1	1,9
Toplam	54	100	Köy	3	5,6
			Toplam	54	100,0

Katılımcıların Gelir ve İstihdam Özellikleri

Anket kapsamına giren katılımcıların dörtte biri asgari ücret ve altı seviyesinde kazandığını belirtmiştir. Anketin uygulandığı dönemde resmi olarak belirlenen net asgari ücret düzeyi 949,07 TL olduğunu belirtmekte fayda vardır. Katılımcıların büyük çoğunluğu asgari ücretin hemen üzerinde bir gelir seviyesine sahiptir, %86,5'i 1000-2000 TL gelir elde etmektedir.

Tablo 2: Gezici Orman İşçilerinin Aylık Ücret Durumları

	Frekans	Yüzdeler (%)
Asgari ücret altında	4	7,4
Asgari ücret düzeyinde	9	16,7
1000 TL ve 2000TL arası	37	68,5
2001TL ve 4000TL arası	4	7,4
Toplam	54	100

Anket uygulamasına katılan gezici orman işçilerine kendilerinin hangi statüde çalıştığını düşündükleri sorulduğunda %88,9'u mevsimlik işçi, %9,2'si kendi hesabına çalıştığını ve %1,9'u geçici işçi olduğunu söylemiştir. 25 yaşlarında bir kadın katılımcı bu durumu şöyle ifade etmiştir:

Orman işçileri mevsimlik veya geçici işçi türünden sayabileceğimiz işçilerdendir. Yaz aylarında çalışır, kış aylarında ise çalışamaz.

Tablo 3. de görüldüğü gibi katılımcıların kıdemi incelendiğinde çoğunluğunun orman işinde uzun sürelerdir çalıştığı anlaşılmaktadır. Babadan çocuklara geçen bir meslek türü olarak görülen orman işçiliğinde katılımcıların yarısından fazlası 20 yıldan uzun süredir bu işi yapmaktadır. 40'lı yaşlarında bir erkek orman işçisinin belirttiği gibi:

Çocukluğumuzdan beri bu işi yapıyoruz. Başka işlerde uzun süreli çalışmıyoruz. Bildiğimiz meslek bu. Ailecek çalışıyoruz, çocuklarımızda 7-8 yaşından itibaren bizimle çalışıyor.

Daşdemir ve Kanburoğlu'nun (2009:197) çalışmalarında aktardığı gibi gezici orman işçileri üstlendikleri işi tüm aile bireyleriyle birlikte yaparlar ve yılın büyük kısmını (8-9 ay) orman içerisinde çadırlarda geçirmektedir. Bu durum yaşam biçimlerini şekillendirmektedir. Atmışlı yaşlarında bir erkek katılımcı:

Küçüklükten beri bu işin içinde büyüyüyoruz. Daha çocukken babamıza veya annemize yardım etmek için bu işe başlıyoruz. Bizim çocuklarımızda aynı şekilde yani sadece bizi değil aynı zamanda çocuklarımızı da etkileyen bir meslek. Tehlikesi de fazla tabi birçok sebepten ölen arkadaşlarımız akrabalarımız oldu bu meslekte. Hala mesleği bırakmadık.

Tablo 3: Orman İşçilerinin Kıdemi

	Frekans	Yüzdeler (%)
1-5 yıl	2	3,7
6-10 yıl	19	35,2
11-15 yıl	5	9,3
16-20 yıl	5	9,3
21-25 yıl	7	13,0
26-30 yıl	8	14,8
31-35 yıl	8	14,8
Toplam	54	100

Bu çalışmada ortaya çıkan temel bulgulardan biri de orman işçilerinin sosyal güvenlik durumları ile ilgilidir. Orman işçilerinin %11,1'inin sosyal güvenlik kurumuna kaydının olduğunu, %18,5'inin yeşil kartının olduğunu, %5,6'sının özel hayat sigortası yaptırdığını ve %64,8 gibi çok büyük bir çoğunluğu ise sosyal güvenliğinin olmadığını söylemiştir. Bu oran Türkiye'deki %34 civarındaki genel kayıt dışı istihdam oranının hemen hemen iki katıdır (SGK, 2016). 65 yaş üstü ve hala çalışan bir erkek orman işçisi içinde buldukları durumu şu sözlerle ifade etmiştir:

Hem sigorta yok hem de yeterli para alamıyoruz. Emekliliğimiz yok. Şu yaşıma geldim hala çalışıyorum.

Yine 50'li yaşlarda bir kadın çalışan:

Sigortamız olmadan tehlikeli bir işte çalışıyoruz. Devlet tarafından konaklama imkânı sağlanmıyor. Mevsimlik iş olduğundan bazı zamanlar sıkıntı yaşıyoruz.

Tablo 4: Orman İşçilerinin Sosyal Güvenlik Durumları

	Frekans	Yüzdeler (%)
Sosyal güvenlik kurumu	6	11,1
Yeşil kart	10	18,5
Özel hayat sigortası	3	5,6
Herhangi bir sosyal güvenliği yok	35	64,8
Toplam	54	100

Orman Müdürlüklerinin açtıkları ihalelere girerek belirlenen alanlarda ağaç kesimi, kabuklarının soyulması ve taşınması işlerini yapan gezici orman işçileri çalışma mevsimi geldiğinde belirlenen bu alanlara çadırlar kurarak çalışmaya başlarlar (Daşdemir ve Kanburoğlu, 2009:197). Dolayısıyla işçilerin çalışma ve yaşam alanının aynı olması çalışma saatlerini de olumsuz etkilemekte havanın aydınlanmasından kararmasına kadar aralıksız olarak çalışmak durumunda kalmaktadırlar. Bu çalışmada da görüldüğü gibi çalışanların yaklaşık %73'ü haftalık normal çalışma saatini aşan 45 saat ve üstü çalışmaktadır. Daşdemir ve Kanburoğlu (2009:200) ilgili çalışmalarında gezici orman işçilerinin günlük yaklaşık 10 saat çalışmakta olduklarını tespit etmişlerdir. Yirmili yaşlarında bir kadın orman işçisi içinde buldukları olumsuz koşulları şu şekilde ifade etmiştir:

Yorucu ve zor bir iş. Küçük yaşta aileye yardım etmeye başlarız. Ormanda çalışmasak bile ev işlerinde yardım etmeye başlarız. Şehre uzak olduğu için ekmeği evde yaparız suyu taşıma ile getiririz. Her yıl iş durumuna göre yer değişikliği yaparız. Gün ağardıktan gün batımına kadar devamlı çalışırız.

Tablo 5: Orman İşçilerinin Haftalık Çalışma Saatleri

	Frekans	Yüzdeler (%)
30-35 saat	2	3,7
36-40 saat	3	5,6
41-45 saat	10	18,5
46-50 saat	13	24,1
51-55 saat	24	44,4
56-60 saat	2	3,7
Toplam	54	100

Orman işçilerinin sendikaya üyelik durumları incelendiğinde, hemen hemen hepsi sendikaya üye olmadığını dile getirmiştir (%98,1). Ayrıca açık uçlu sorulara verilen cevaplarda da sendika konusu hiç dile getirilmemiştir. Orman işçilerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilkyardım konularındaki bilgi seviyesi de oldukça düşük düzeydedir. Katılımcıların %85,2'si bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını, %74,1'i de ilk yardım konusunda hiç eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda sorulan açık uçlu sorularda da bu durum 40'lı yaşlarında bir erkek çalışan tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

Bize alet yardımı yapılmalı ki tehlikeli durumlardan uzak duralım. Olay yaşandıktan sonra da önemli tabi. Herhangi bir ilk yardım malzemesine sahip olsak bile bu konuda yeterli bilgimiz yok. İş güvenliğinden bahsetmiyorum bile.

Orman İşçilerinin İş ve Yaşamla ilgili Karşılaştıkları Problemler

Çalışmada fiziksel iş problemleri olarak gezici orman işçilerinin çalıştığı yerin dik ve dalgalı arazi yapısına sahip olması, doğal afetlere maruz kalma, ani hava değişimlerinin yaşanması, yabani hayvan saldırılarına maruz kalma, ağır ve zor iş olması ve iş kazalarının çok sık olması, ekonomik ve sosyal iş problemleri olarak geçici veya mevsimlik iş olması, işyerinin sosyal ortamdaki uzak olması, kazancın düşük olması, konaklama gerektirmesi ve çocukların eğitim olanaklarının kısıtlı olması ölçülmüştür. Faktör analizi de bu iki ana başlık üzerinden yapılmıştır.

Öncelikle Tablo 6'da gezici orman işçilerinin karşılaştıkları yaşam ve çalışma koşullarına ilişkin sorunlar katılımcıların görüşlerine göre sıralanmıştır. Ankete katılan gezici orman işçilerine göre karşılaştıkları en önemli sorun, işin zor ve fiziki güç gerektirmesi ve mevsimlik çalışmalarından kaynaklanan evden uzakta olmak, zor ve ulaşımın kısıtlı olması nedeniyle çocuklarının eğitiminin olumsuz etkilenmesidir. Aynı şekilde açık uçlu sorulara verilen cevaplarda da bunun ciddi bir sorun olduğu dile getirilmiştir; örneğin, 15-25 arasında olduğunu belirten lisede okuyan bir erkek katılımcı bu durumu şöyle ifade etmiştir:

Ben kışları okula gidip yazları annem ve babamla birlikte çalışıyorum. Orman şartları zor. Çalıştığımız yer bazen aşırı dik ve düzensiz olabiliyor. Kendi içinde bir sosyal olmasına rağmen konaklama gerektirdiği için kışın gittiğin okul ve onun ortamından uzaklaşıyorsun. Şimdiki zamanlarda pek olmuyor ama eskiden eğitim olanaklarını da etkileyerek eğitim oranını düşürüyormuş.

Yine, 55-59 yaşlarında Erkek;

Çalıştığımız zaman kalacağımız yerdeki evi kendimiz yapıyoruz çadır kuruyoruz. Her yıl iş aldığımız yere hayvanlarla birlikte göçüyoruz. Bahar aylarında çalışmaya başladığımız için çocukların okulları sıkıntılı oluyor. Çalışmamız gerektiği için bakacak kimse olmuyor. Ağır ve yorucu iş.

Tablo 6: Orman İşçilerinin Karşılaştıkları Sorunlar (%)

	Kesinlikle katılıyorum	Biraz katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam
Çocukların eğitim olanaklarının kısıtlı olması	100	-	-	100
Ağır ve zor iş olması	94,4	3,7	1,9	100
İşin zor ve fiziki güç gerektirmesi	100	-	-	100
Kazancın düşük olması	98,1	1,9	-	100
Konaklama gerektirmesi	96,3	3,7	-	100
İş kazalarının çok sık olması	94,4	3,7	1,9	100
Geçici ve mevsimlik iş olması	94,4	3,7	1,9	100
İşyerinin sosyal ortamdan uzak olması	88,9	1,9	9,3	100
Çalıştığı yerin dik ve dalgalı arazi yapısına sahip olması	77,8	20,4	1,9	100
Doğal afetlere maruz kalma	74,1	11,1	14,8	100
Yabani hayvan saldırılarına maruz kalması	70,4	11,1	18,6	100
Ani hava değişimlerinin yaşanması	63	18,5	18,5	100

Gezici orman işçileri tarafından belirtilen diğer önemli sorunlar ise ilgili yazında belirtildiği gibi kazancının düşük olması, iş kazalarının çok sık olması, konaklama gerektirmesi ve buna bağlı olarak gelişen işyerinin sosyal ortamdan uzak olmasıdır. Burada fiziki ve sosyo-ekonomik olumsuzluklara katılım düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ilk hipotezimiz doğrulanmaktadır.

Gezici orman işçilerinin iş problemlerinin ölçeğini bulmak amacıyla faktör analizine baktığımızda;

Tablo 7: KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,500
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	8,994
	df	1
	Sig.	,003

KMO and Bartlett testine göre verilerin faktör analizine uygun olduğu görülmektedir (KMO; ,500) ($p < 0.05$).

Tablo 8: Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	1,400	70,015	70,015	1,400	70,015	70,015
2	,600	29,985	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Tablo 8’de yer alan total variance explained tablosu incelendiğinde maddelerin özdeğeri 1’den büyük tek bir faktörde toplandığı görülmektedir. Söz konusu bir faktörün ölçekle ilgili açıkladıkları varyans oranı % 70.015’tir. Buna göre bir faktörün toplam varyansın çoğunluğunu açıkladığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 1: Scree Plot

Aynı durum analize ilişkin scree plot grafiğinde de görülmektedir. Zira grafikte görülen faktör sayısı bir olarak ortaya çıkmaktadır. Her iki veriden ölçeği oluşturan faktör sayısının bir olduğu söylenmektedir. Dolayısıyla ikinci hipotezimiz doğrulanmamaktadır.

Yaşanan iş problemleri hakkında katılımcıların görüşlerine bakacak olursak;

30'lu yaşlarda bir kadın katılımcı yaşadığı sıkıntıları çok açık bir şekilde şöyle dile getirmiştir:

Genel olarak evimiz yok, suyumuz yok, elektriğimiz yok. Çadırda yaşıyoruz. Bu yüzden elektrikli hiçbir şey kullanamıyoruz. Ekmeğimizi kendimiz yapıyoruz. Devamlı bir yerde konaklamıyoruz. Nerede iş biz orada. Suyumuzu uzaktan getiriyoruz. Elektriğimizi de son zamanlarda traktör yardımı ile sağlıyoruz. Çadırda yaşamak çok zor, soğuk oluyor yaz vakti de olsa.

Kırklı yaşlarında bir kadın katılımcımız işin doğasından kaynaklanan bir takım zorlukları olduğunu, doğal ortamda hem çalışıp hem yaşamak zorunda kalmanın getirdiği problemler ve aynı zamanda yaptıkları işin önemini farkında olduklarının ama karşılığını alamadıklarının farkındalığını samimi bir şekilde şöyle ifade etmiştir:

Zor ve fiziki güç gerektiren bir işte mevsimlik işçi olarak çalışıyoruz. Bizim işimizde hava şartları önemlidir. Çünkü bizzat doğanın içindeyiz. Biz kağıttan kaleme, kalemde mobilyaya orman ürünlerini karşılıyoruz. Her zaman paramızı alamıyoruz. Paramızı alsak bile bir düzen içinde olmadığımızdan feci bir durumun tam ortasındayız.

Benzer şekilde bir aile reisi olan 29 yaşında erkek çalışan:

Ailecek çalışıyoruz çocuklarda kreş imkânı olmadığı için küçük yaşta çalışmaya başlar. Yalnız yapılacak bir iş değildir, eşim hamile olsa bile işe yardım eder. Yük için katır veya at bakmak zorundayız. Hava şartlarının el verdiği dönemlerde çalışabiliyoruz, yorucu ve ağır iş.

Gezici orman işçileri çalışma ortamlarında iş kazalarının sıklığından ve gerekli önlemlerin alınmamasından da rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Kanburoğlu (2006) gezici orman işçilerinin barınma ve sağlık sorunlarının olduğunu ormanda zor şartlarda çalışmadan kaynaklı bel ağrısı, vücutta uyuşma ve duyma bozukluğu gibi rahatsızlıklara maruz kaldıklarını belirtmiştir. 20'li yaşlarında genç bir orman işçisi anne içinde bulunduğu durumu şöyle açıklamıştır:

Tehlikeli araç kullandığımızdan sürekli yaralanmalar yaşıyoruz ve bu engellenecek gibi de değil. Çocuğumu da hala emzirdiğim için yanımda getirmek zorundayım. Soğukta hem çalışmak hem çocuğumu korumak çok zor.

Ankete katılan gezici orman işçilerinin bazıları ise çocukluktan beri bu işi yaparak yetiştikleri için işin tekniklerini çok iyi bildiklerini bu işte tecrübenin öneminden

bahsederek genelde küçükler ve gençlerin acemi olmalarından dolayı iş kazasına maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte diğer çalışmalarda da belirtildiği gibi işin yapıldığı alanın sarp olması, yabancı hayvan saldırısı, kesim motorları, yorgunluk, uzun çalışma saatleri gibi nedenler de iş kazasına sebep olmaktadır (Gökbayrak, 2005; Menemencioğlu, 2006). Yaşanan iş kazalarının nedenleri ve önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin katılımcıların görüşlerini incelediğinde:

60 yaşlarında oğlunu iş kazasında kaybeden bir baba şehir merkezine uzak ve ulaşımın kısıtlı olduğu ormanlık alanda çalışmanın zorluklarını şu şekilde özetlemiştir:

Diyelim ki adamın başına kaza geldi ve ölmedi. Eee hastaneye gidene kadar ölüyor zaten. Çalıştığımız yerlere yakın sağlık ocakları falan kurulsa ya da hastaneye kolayca ulaşabileceğimiz yollar. Sağlık ocağı olsa mesela çalıştığımız yerlere yakın ilk yardım eğitimi alsak. Yangın için yangın şeridini keserken öldü benim oğlum. Hep tedbirsizlikten...

Sonuç

Gezici orman işçilerinin çalışma şartlarının olumsuz, ücretlerinin düşük ve sosyal güvenlikten yoksun oldukları bilinen bir husustur. Hem orman işçilerinin hem de ailelerinin yaşadığı eğitim, sağlık, güvenlik ve sosyal yaşama ilişkin problemler meslekten kaçışı hızlandırmakta, orman işçisi sayısı günden güne azalmaktadır. Ülke ekonomisi açısından önemli olan bu sektörün devamını sağlamak için bu problemlerin çözülmesi elzemdir. Ancak çözüm önerileri sunmadan önce sorunun iyi bir şekilde tespiti gereklidir. Bu olumsuzlukların gezici orman işçilerinin hayatını nasıl etkilediğini tespit etmek amacıyla bu saha araştırması gerçekleştirilmiştir.

Ankette soru olarak yöneltilen kötü çalışma ve yaşam koşullarının hepsi işçilerin hayatını oldukça olumsuz etkilemekle birlikte, en olumsuz durumlardan daha az olumsuz durumlara doğru üç grupta sınıflandırma yapmak mümkündür.

En olumsuz durumlar: Gezici orman işçilerinin çocuklarının eğitim olanaklarının kısıtlı olması, işin zor ve fiziki güç gerektiren iş olması ve kazancın düşük olmasıdır. Çocukların eğitimi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından taşınabilir eğitim sistemleri geliştirilebilir. İşçilerin ücretlerinin düzeltilmesi şartı ile işverenlere devlet tarafından sübvansiyonlar sağlanabilir. İkinci grup olumsuzluklar: İşin konaklama gerektirmesi, iş kazalarının sıklığı ve sosyal ortamdaki uzak olmasıdır. Üçüncü grup olumsuzluklar: Çalışılan yerin dik ve dalgalı araziler olması, doğal afetlere ve ani hava değişimlerine maruz kalma, yabancı hayvan saldırıları olarak tespit edilmiştir. Orman Genel Müdürlüğü tarafından işçiler ve ailelerinin konaklayabilecekleri kolay taşınabilir prefabrik konaklar, işçilerin çalışma alanlarının merkezlerinde kışın kullanılacakları geçici kapalı çalışma

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 64 Kasım – Aralık 2017

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X Calal-Abad Uluslararası Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü
Calal-Abad – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

mekânları oluşturulabilir. Çalışmanın birinci hipotezi olan gezici orman işçilerinin oldukça problemlili şartlarda çalıştıkları hipotezi frekans analizi sonucunda doğrulanmıştır.

Yine çalışmanın diğer bir hipotezi olan gezici orman işçilerin iş problemlerinin fiziki ve sosyo-ekonomik olarak iki grup olarak sınıflanacağı hipotezi faktör analizi sonucunda doğrulanmamış, faktör sayısının bir olduğu tespit edilmiştir.

Diğer çalışma bulgularına göre gezici orman işçilerinin çoğunlukla yazın çalışıp, kışın çalışmadıkları, ekseriyetinin düşük ücretlerle çalıştığı, ömür boyu bu işi yapmak zorunda oldukları, üçte ikisinin sosyal güvenlikten yoksun olduğu, dörtte üçünün yasal süreler üzerinde çalıştığı, sendikası bir çalışma hayatı sürdürdükleri tespit edilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından bu işçilerin haklarını koruyucu yeni mevzuat düzenlemeleri yapılmalı ve denetimler sıklaştırılmalıdır. Mesleki eğitimler, iş kazası ve meslek hastalığı eğitimleri, hukuk eğitimleri ile ilkyardım eğitimleri verilmelidir. Sendikalar bu işçilere ilişkin farkındalık faaliyetlerini artırmalı, işçileri üye yapmak için daha fazla çaba göstermelidir. Yine gezici orman işçilerinin, doğada olumsuz şartlarda yaşamak zorunda kaldıkları ve ilkyardım konusunda bilgisiz ve eğitimsiz oldukları tespit edilmiştir. Bu işçiler ve aileleri, Sağlık Bakanlığı tarafından düzenli şekilde muayeneden geçirilmeli ve sağlık konusunda eğitilmelidir.

Son olarak gezici orman işçilerine yönelik çalışmaların sadece orman mühendisliği alanında sınırlı kalmayıp sosyal politika yazınında da gerekli ilgiyi görmesi ve bu konuda duyarlılığın artması ve önleyici önlemlerin alınması için daha büyük ve kapsayıcı ulusal düzeyde uygulamaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kaynakça

Arın, Süha (1977), *Tahtacı Fatma belgeseli*,

<https://www.youtube.com/watch?v=D62eCwcSIU>, 12.01.2017

Acar, H. Hulusi & Necmettin Şentürk (2014) *Artvin yöresindeki orman işçilerinde işçi sağlığı üzerine bir araştırma*, **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, 49, 25-40.

Alkan, Süleyman (2014) *Kırsal Nüfus Değişiminin, Ormanlar ve Ormancılık Üzerine Etkileri (Trabzon İli Örneği)*, **Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi** 14(1), 69-78.

Bilici, Ebru (2009) *Orman Yangın Emniyet Yolları ve Şeritleri ile Orman Yol Şebekelerinin Entegrasyonu, Planlamaları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma (Gelibolu Milli Parkı Örneği)*, **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi** Cilt 59, Sayı: 2, Seri A, 85-101.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 64 Kasım – Aralık 2017

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X Calal-Abad Uluslararası Üniversitesi,

Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü

Calal-Abad – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Bulut, Ümmü & Hüseyin Bal (2015) *Sosyolojik Açından Tahtacı Grupların Araştırılması (Muğla Örneği)*, **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 36, Aralık 81-102.

ÇSGB (2016) *İşkollarına Göre Sendika üye Sayısı*, www.csgb.gov.tr-media-3400-2016_temmuz_6356.pdf, [İndirme Tarihi: 05.01.2017]

Daşdemir, İsmet & Seyda Kanburoğlu (2009) *Devlet Orman İşletmelerinde Odun Hammaddesi Üretiminde Tahtacıların Rolü, II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi Bildiriler Kitabı.*, 196-205.

Gökbayrak, Şenay (2005) *Orman İşçilerinin Çalışma Koşullarından Kaynaklı Risk Faktörleri*, **Çalışma Ortamı Dergisi**. Sayı: 78, Ocak-Şubat, 12-15.

Gümüş, Selçuk & Yılmaz Türk. “*Odun Hammaddesi Üretim İşçilerinde Bazı Sağlık ve Güvenlik Verilerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma*”, Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 12(1), 2012, 20-27.

İş Kanunu (4857 S.K.). 2003. Resmi Gazete, 25134, 10.06.2003.

İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (2014). Resmi Gazete, 28976, 18.04.2014.

Kanburoğlu, Şeyda. “Türkiye Orman İşletmeciliğinde Odun Hammaddesi Üretiminde Tahtacıların Rolü”, Yüksek Mühendislik Tezi, 2006.

Menemencioğlu, Kayhan. “*Ormancılıkta üretim işlerinde çalışma koşulları ve iş kazaları üzerine bir araştırma*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri: A, Sayı: 2, 2006, 1-12.

Menemencioğlu, Kayhan (2012) *Tarım ve Orman İşçiliğinde Çalışma Yeri Koşulları ve Karşılaşılan Sorunlar*, **Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi**, 5(2), 72-76.

Orman Kanunu (6831 S.K.). 1956. Resmi Gazete, 9402, 31.08.1956.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı (2015) *Türkiye’de Orman Varlığı*, <https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Yayinlar/T%C3%BCrkiye%20Orman%20Varl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2015.pdf>, [İndirme Tarihi: 07.01.2017]

Öz, C. Selek & Enver Bulut (2013) *Mevsimlik Tarım İşçilerinin Türk Hukuk Sistemi İçerisindeki Yeri*, **Çalışma Dünyası Dergisi**, 1:1, , 94-111.

Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik (2008) *Resmi Gazete*, 26986, 03.09.2008.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 64 Kasım – Aralık 2017
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X Calal-Abad Uluslararası Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü
Calal-Abad – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

Sarathy, Brinda & Vanessa Casanova (2008) *Guest workers or unauthorized immigrants? The case of forest workers in the United States*, **Policy Sci** 41, 95–114.

Sevgi, Orhan (2013) *Orman(-lar), Ormanlık Alan ve Orman Alanı Terimleri: Kullanım Sorunları ve Öneriler*, **Avrasya Terim Dergisi**, 1(1), 59-73.

SGK (2016) *Kayıtdışı İstihdam*,

http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/kayitdisi_istihdam/kayitdisi_istihdam_oranlari/kayitdisi_istihdam_orani), [İndirme Tarihi: 30.12.2016]

Tsioras, Petros A. (2015) *Organisational Aspects Of A Forest Workers' Training System For Greece*, **Bulletin of the Transilvania University of Brasov Series II: Forestry Wood Industry Agricultural Food Engineering**. 8(57), 23-30.

Tsioras, Petros A. (2010) *Perspectives of the forest workers in Greece*, **iForest–Biogeosciences and Forestry**. Vol:3, 118-123.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 64 Kasım – Aralık 2017
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X Calal-Abad Uluslararası Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü
Calal-Abad – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

Bu anket sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup, kimliğinizle ilgili herhangi bir veri içermemektedir. Uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Anketi içtenlikle doldurmanız durumunda bilimsel katkısı çok daha yüksek olacaktır. Teşekkürler.

Yaşınız	
15-24	
25-29	
30-34	
35-39	
40-44	
45-49	
50-54	
55-59	
60-64	
65+	
Cinsiyetiniz	
Erkek	
Kadın	
Eğitim Durumunuz	
Okuma yazma bilmiyorum	
Okuma yazma biliyorum ama okul bitirmedim	
İlk okul mezunum	
Ortaokul mezunum	
Lise mezunum	
Üniversite mezunum	
Medeni Durumunuz	
Evlü	
Bekar	
Eşi ölmüştü	
Hesabınız kaç kişi yapıyor	
1	
3	
4	
5+	
Yaşadığınız yer	
Büyük şehir	
Şehir	
İlçe	
Kasaba	
Köy	
Geliriniz	
Asgari ücret altında	
Asgari ücret düzeyinde	
1000 TL ve 2000 TL arası	
2001TL ve 4000TL arası	
Kaç Çocuğa Sahipsiniz?	
1	
2	
3 ve üstü	
Sosyal Güvenlik Durumunuz	
Sosyal güvenlik kurumu	
Yapı küt	
Özel hayatınız boş mu	
Herhangi bir sosyal güvenliğ yok	

Haftalık Çalışma Saatleriniz	
30-35 saat	
36-40 saat	
41-45 saat	
46-50 saat	
51-55 saat	
56-60 saat	
Çalışma Süreriniz	
1-5 yıl	
6-10 yıl	
11-15 yıl	
16-20 yıl	
21-25 yıl	
26-30 yıl	
31-35 yıl	
İş sağlığı ve güvenliği ile ilkyardım konularında bir eğitim aldınız mı?	
Evet	
Hayır	
İş sağlığı ve güvenliği ile ilkyardım konularında bir eğitim aldınız mı?	
Evet	
Hayır	
Semerkant Üyesi misiniz?	
Evet	
Hayır	

İş problemlerinizle ilgili düzeyi	Kısmenlikle katılıyorum	Biraz katılıyorum	Katılmıyorum
Çocukların eğitim olanaklarının kısıtlı olması			
İşin zor ve fiziksel güç gerektirmesi			
Kazançların düşük olması			
Konaklama gerektirmesi			
İş kararsızlığı çok olması			
Gecikme ve memnuniyet iş olması			
İşyerinin sosyal ortamından uzak olması			
Çalışma yerinin dik ve dalgalı arazi yapısına sahip olması			
Doğal şartlara maruz kılınması			
Yabancı hayvan saldırılarına maruz kılınması			
Ani hava değişimlerinin yaşanması			

Çalışma koşulları ile ilgili problemler nelerdir yazınız.....
Yaşadığınız sosyo-ekonomik ve fiziksel iş problemleri hakkındaki görüşlerinizi yazınız.....
Karşılaştığınız iş kazalarının nedenleri ve önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin görüşlerinizi yazınız.....